

Bijlage bij de brief van 23 september 1964 aan Predikant,
Kerkvoogden, Ouderlingen en Diakenen der Nederlandse Her-
vormde Gemeente van Dwingeloo.

Verzonden door Mr. W.W. Hopperus Buma te Dwingeloo.

Toen mijn vrouw in januari van dit jaar in het Diaconessenhuis te Meppel verbleef, viel haar oog op een advertentie in het Remonstrants weekblad, waarin de Doopsgezinde gemeente van Den Haag wegens verbouwing haar kerkorgel te koop aanbood. Toen kort daarop Ds. Bosma haar in het ziekenhuis bezocht, maakte zij hem daarop attent, in de veronderstelling, dat dit orgel misschien iets voor onze Hervormde Gemeente kon zijn.

Korte tijd later vernam ik van Ds. Bosma en kerkvoogd Wesseling, dat Ds. Bosma en de kerkvoogden met spoed contact hadden opgenomen met de Doopsgezinde Gemeente in Den Haag, om het bewuste orgel daar te gaan bekijken. Tijdens hun bezoek aan de Doopsgezinde Kerk in Den Haag verscheen daar de orgelbouwer Slooff uit Ouderkerk aan de IJssel, met het voornemen het orgel te kopen. Hij trok zich dadelijk terug, toen hem bleek, dat de Hervormde Gemeente van Dwingeloo gegadigde was. Door zijn taxatie-adviezen was het toen mogelijk het orgel nog voordeliger te kopen dan men anders wellicht gedaan zou hebben. Hierna sprak de Dwingelose deputatie met de heer Slooff af, dat hij het orgel zou demonteren (de Doopsgezinde gemeente had namelijk haast) en het orgel zou verbouwen, om het geschikt te maken voor onze kerk.

Toen ik op de bazar in zaal Mulder, die juist in die dagen voor het Orgelfonds werd gehouden, deze goede afloop van Ds. Bosma en kerkvoogd Wesseling mocht vernemen, heb ik in het belang van onze gemeente aan beide heren gezegd, dat zij er toch vooral wijs aan deden, een werkelijk deskundige naar het orgel te laten kijken en door hem het verbouwingsplan van Slooff te laten beoordelen. Het bleek toen, dat men van Ds. van 't Lindenhout (vroeger te Wapserveen) die in het nabij Ouderkerk gelegen Lekkerkerk predikant is, bij navraag wel had vernomen, dat Slooff een betrouwbaar man was, maar over zijn bekwaamheid als vakman kon Ds. van 't Lindenhout, als niet deskundige, geen nadere gegevens verstrekken. Toen ik Kerkvoogd Wesseling vertelde, dat ik misschien wel inlichtingen kon krijgen, zei hij mij: "Probeert U die maar eens te krijgen, dat kan nooit kwaad". Via de heer Ankersmit, particulier orgelbezitter uit Bathmen bij Deventer, kreeg ik een introductie om mij telefonisch in verbinding te stellen met de bekende Dr. M.A. Vente uit Utrecht, die als vooraanstaand orgelspecialist in heel Nederland bekend is. (Zo is hij dezer dagen weer op de voorgrond getreden als de voorzitter van de jury bij de Arnhemse Orgeldagen).

Op mijn vraag of hij Orgelbouwer Slooff kende, vertelde Dr. Vente mij, dat de heer Slooff in de kring van Orgelbouwers in Nederland een vrij onbekende figuur is, die meer aan het herstellen en verbouwen van orgels doet, dan dat hij nieuwe orgels bouwt.

Verder zei hij, dat zelfs de in ons land algemeen bekende orgelbouwers, zoals bijvoorbeeld Flentrop uit Zaandam en van Leeuwen uit Leiderdorp, hun orgels als regel in samenwerking met een adviseur bouwen, die namens de opdrachtgever toezicht op de bouw heeft.

"Als ik U dat vertel", zo zei Dr. Vente, "dan begrijpt U, dat het van de Kerkvoogdij van Dwingeloo op zijn zachtst gezegd zeer onverstandig is, wanneer zij een kleine Orgelbouwer, die verder geen deskundige staf van medewerkers heeft, zonder toezicht van een deskundige, het werk laten uitvoeren. Dit klemt te meer, als de Kerkvoogdij meent, dat zij in Den Haag een werkelijk goed instrument heeft gekocht, dat in Dwingeloo naast de begeleiding van de gemeente ook voldoende kwaliteit heeft om bijv. ook gebruikt te kunnen worden voor orgelconcerten. Ik stelde Dr. Vente de vrijwilligende vraag of hij eventueel bereid zou zijn het orgel in de werkplaats van de heer Slooff te bekijken, om in een gesprek met hem bij het gedemonteerde orgel te constateren of het een instrument is, dat werkelijk goed genoeg is om tot een mooi orgel opgeknapt te worden. Hij was hiertoe bereid en toen ik hem vroeg, wat zijn honorarium hiervoor zou zijn, bleek hij bereid dit bij een eventueel verzoek van kerkvoogden te willen doen voor een bedrag tussen de f. 35,-- en de f. 50,--. Hij kon dit bedrag laag stellen als het verzoek snel zou komen, want dan kon hij dit met een toch voorgenomen familiebezoek in Nieuwerkerk combineren.

Ik bracht de volgende morgen vroeg meteen een bezoek aan kerkvoogd Wesseling in Lhee, en toen ik op weg daarheen kerkvoogd Brandts in het gemeentehuis ontmoette, vroeg ik hem mij te willen vergezellen. Ik bracht de beide kerkvoogden verslag uit van mijn telefonisch onderhoud met Dr. Vente. Beide heren waren tenslotte persoonlijk van mening, dat kerkvoogden zonder bezwaar Dr. Vente zouden kunnen vragen, om zijn oordeel te geven over:

1. de feitelijke toestand van het orgel;
2. het verbouwingsplan, dat de heer Slooff er voor opgesteld had.

Met de bevindingen van Dr. Vente konden kerkvoogden en de heer Slooff altijd hun voordeel doen.

Van mijn aanbod, dat ik bereid was f. 25,-- bij te dragen in de kosten van het bezoek van Dr. Vente aan Slooff, namen de heren goede nota en zij zouden trachten de mede kerkvoogden nog diezelfde dag van deze mogelijkheden op de hoogte te stellen. Ik reed hierop met kerkvoogd Brandts terug naar de Brink en bij het gemeentehuis troffen wij Ds. Bosma, die juist op weg was naar kerkvoogd Mulder.

Ik stelde Ds. Bosma in het kort op de hoogte van mijn bevindingen, waarop hij met kerkvoogd Brandts bij kerkvoogd Mulder binnenging, om hem ook in telichten.

De volgende dag stelde kerkvoogd Wesseling mij namens kerkvoogden telefonisch op de hoogte, dat zij in hun vergadering de kwestie uitvoerig hadden besproken, maar na rijp beraad geen gebruik maakten van de mogelijkheid, om Dr. Vente het Orgel te laten bekijken en het bouwplan te laten beoordelen. Dit alles gebeurde in februari 1964 en sedertdien heb ik in ons gemeentebericht in "Kerk en Olde landschap" geen concrete berichten over het orgel gelezen, totdat ik nu deze week de opwekking las, waarin onze gemeente wordt opgeroepen om f. 10.000,-- bijeen te brengen voor het nieuwe orgel.

In deze oproep treffen mij in het bijzonder twee gedeelten.

Er wordt in gezegd, dat kerkvoogden erin geslaagd zijn, om een orgel over te nemen, groter en van veel betere kwaliteit dan wij nu hebben en zelfs naar het oordeel van deskundigen niet onderdoende voor huidig gebouwde nieuwe orgels. Ik, die enigszins achter de schermen mocht kijken, acht dit een slechte voorlichting van onze lidmaten en gemeenteleden.

Betere kwaliteit dan wij nu hebben, is een vanzelfsprekendheid omdat ons orgel reparatie niet waard is. En wie zijn die deskundigen die er aan te pas kwamen? In februari alleen de orgelbouwer Slooff zelf en onze eigen organist de heer Smit. In de ogen van ons, die van orgels geen verstand hebben, zijn zij deskundig. Maar naar de betekenis van het woord zijn zij zeker geen deskundigen.

Als ik aan het slot van het gemeentebericht lees: "Want een orgel schaf je maar één keer aan voor vele generaties tegelijk", dan is het duidelijk, dat degenen, die in 1924 ons orgel hebben aangekocht, daarin niet zijn geslaagd.

Misschien was het ook, omdat toen de mogelijkheden van contrôle minder groot waren dan in onze tijd.

Maar als U wilt, dat over 40 jaar onze gemeente niet weer met dezelfde narigheid zit, dan zult U het werk van Slooff moeten laten controleren en dat kunt U bijvoorbeeld doen door hiervoor te vragen de landelijke orgelcommissie van onze eigen Ned. Herv. Kerk. Als U deze commissie niet wilt vragen, dan dient U wel te bedenken dat werkelijk deskundigen op het gebied van de orgelbouw maar dun gezaaid zijn, want de bonafide orgelbouwers zullen natuurlijk het werk van een collega (ook al is dit het werk van een kleine onbekende ondernemer als Slooff) niet testen.